

คำวินิจฉัยของ นายอูระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนพ้นจากตำแหน่ง และพระราชกฤษฎีกา
ดังกล่าว มาตรา ๔ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒
เมษายน ๒๕๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัคร
รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยกำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่น
บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕
และกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม
๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕

ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕ มีพรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อจำนวน
๘ พรรค คือ พรรคไทยรักไทย จำนวน ๑๐๐ คน พรรคไทยช่วยไทย จำนวน ๑๓ คน พรรคเกษตรกรไทย
จำนวน ๓ คน พรรคประชากรไทย จำนวน ๒๗ คน พรรคพลังประชาชน จำนวน ๕ คน พรรคแผ่นดินไทย
จำนวน ๕ คน พรรคพัฒนาชาติไทย จำนวน ๕ คน และพรรคธัมมาธิปไตย จำนวน ๕ คน

ภายหลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัครและคุณสมบัติ
ของผู้สมัคร และได้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่า
นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ได้ยื่นใบลาออกจาก
การเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย และได้บวชเป็นพระภิกษุ ซึ่งมีผลให้นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ ขาดคุณสมบัติ
การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ของพรรคไทยรักไทย เหลือจำนวน ๕๕ คน

ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เปิดรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ มีผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกเขตเลือกตั้ง รวมจำนวน ๕๔๑ คน โดยแยกเป็นผู้สมัครจากพรรคต่าง ๆ คือ พรรคไทยรักไทย มีผู้สมัครจำนวน ๔๐๐ คน พรรคเกษตรกรไทย มีผู้สมัครจำนวน ๒๐ คน พรรคพลังประชาชน มีผู้สมัครจำนวน ๕ คน พรรคประชากรไทย มีผู้สมัครจำนวน ๘๓ คน พรรคแผ่นดินไทย มีผู้สมัครจำนวน ๑๒๑ คน พรรคไทยช่วยไทย มีผู้สมัครจำนวน ๖๖ คน พรรคพัฒนาชาติไทย มีผู้สมัครจำนวน ๓๑ คน พรรคธัมมาธิปไตย มีผู้สมัครจำนวน ๔ คน พรรคกสิกรไทย มีผู้สมัครจำนวน ๑ คน พรรคกฤษไทม์นกง มีผู้สมัครจำนวน ๒ คน พรรคชีวิตที่ดีกว่า มีผู้สมัครจำนวน ๒ คน พรรคสยาม มีผู้สมัครจำนวน ๒๘ คน พรรคกิจสังคม มีผู้สมัครจำนวน ๕ คน พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า มีผู้สมัครจำนวน ๓๗ คน พรรคคนขอบลัดหนี่ มีผู้สมัครจำนวน ๑๑๔ คน พรรคเพื่อนเกษตรกรไทย มีผู้สมัครจำนวน ๘ คน พรรครักษ์แผ่นดินไทย มีผู้สมัครจำนวน ๓ คน และ พรรคพลังธรรม มีผู้สมัครจำนวน ๓ คน

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัครและคุณสมบัติของผู้สมัครแล้วปรากฏว่า ในเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๔๐๐ เขต มีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว เป็นจำนวน ๒๗๑ เขต และมีเขตเลือกตั้งจำนวน ๑ เขต คือ เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้สมัคร จำนวน ๑ คน คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ พรรคไทยรักไทย แต่ปรากฏว่ามีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ (ส.ส. ๓๒) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ จึงได้ประกาศไม่รับสมัครบุคคลดังกล่าว เมื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ศาลฎีกายืนตามความเห็นของผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาข้อมูลจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งกรณีผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อและผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วมีความเห็นดังนี้

กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ ให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชื่อนั้น ได้รับเลือกตั้ง ฯ” และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อแล้ว จะเห็นว่า มีเฉพาะพรรคไทยรักไทยเท่านั้นที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา โดยได้คะแนนเสียงจำนวน ๑๕ ล้านคะแนนเศษ และมีผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๖๗ คน สำหรับพรรคการเมืองอื่นที่มีผู้สมัครได้รับเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทย ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ จากข้อมูลจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งนี้ ประกอบกับข้อมูลพรรคการเมืองที่เคยมีผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาแล้ว จะเห็นว่า พรรคไทยรักไทยน่าจะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนพรรคการเมืองอื่นอาจได้รับคะแนนเลือกตั้งต่ำและอาจจะน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ กรณีเช่นนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยจะได้รับเลือกตั้งทั้งหมด แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยมีเหลืออยู่เพียง ๕๕ คน ดังนั้น หากมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีความเป็นไปได้สูงที่จะมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบ ๑๐๐ คน

กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔๐๐ คน” ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง” และมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติว่า “ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่ง และได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น” เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว จะเห็นว่า มีหลายเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จะต้องได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และหากพิจารณาจากฐานเสียงของแต่ละพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีหลายเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครเพียงคนเดียวที่อาจจะไม่ได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น กรณีเขตเลือกตั้งในจังหวัดทางภาคใต้ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และถึงแม้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ แล้ว โอกาสที่ผู้สมัครคนนั้นจะได้รับคะแนนเสียง

ถึงร้อยละสิบ ก็คงจะเป็นไปได้ยาก ประกอบกับมีเขตเลือกตั้ง ๑ เขต คือ เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้ จะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ๔๐๐ คน ตามที่กฎหมายกำหนด

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแล้ว เห็นว่า การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถจะจัดการเลือกตั้งให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คนได้ โดยเฉพาะปัญหากรณีเขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อครบกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่าเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่ามีชื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงประกาศไม่รับสมัคร ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่า นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ ดังนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยไม่มีการเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๒. กรณีเขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ วรรคสอง จนครบกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ และทำให้ไม่สามารถเรียกประชุมรัฐสภาได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ดังนี้ จะถือได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จหรือยัง

๓. กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้ว เป็นที่คาดหมายได้ว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน อย่างแน่นอน กรณีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังขาดอยู่ได้หรือไม่

กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ มีข้อพิจารณาว่า จะต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น ต้องมีคู่ความที่มีฐานะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญและมีไต่กรณีที่มีเพียงความเห็นที่แตกต่างกันภายในขององค์กรแต่ละองค์กร ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้ ๑. มีปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นระหว่างองค์กร ๒. ปัญหาหรือข้อพิพาทนั้นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้น ๓. อำนาจหน้าที่นั้นเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และ ๔. ผู้ที่มีอำนาจเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคือ องค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญหรือประธานรัฐสภา

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ บัญญัติให้มีขึ้น และให้มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ เป็นต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้

มีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า เป็นกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรหรือไม่

ตามปัญหาข้อ ๑ ที่ว่ากรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อครบกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่าเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่า มีชื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงประกาศไม่รับสมัคร ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่า นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยไม่มีการเปิดรับสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯ และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีตามคำร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แต่มีปัญหาเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง การดำเนินการเลือกตั้งยังไม่เสร็จสิ้น ซึ่งยังอยู่ในกระบวนการจัดการการเลือกตั้งจึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ กรณีไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่รับคำร้องข้อนี้ไว้พิจารณา วินิจฉัย

ตามปัญหาข้อ ๒ ที่ว่ากรณีเขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จนครบกำหนด

๓๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ และทำให้ไม่สามารถเรียกประชุมรัฐสภาได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ดังนี้ จะถือได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จ หรือยัง นั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗/๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกรณีที่มีการเลือกตั้งมีปัญหาผู้สมัครคนเดียวไม่ได้คะแนนเสียงตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นเรื่องของการหาหรือถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นยังไม่ได้มีปัญหากับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ตามปัญหาข้อ ๓ ที่ว่ากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้ว เป็นที่คาดหมายได้ว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน อย่างแน่นอน กรณีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังสามารถอยู่ได้ หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นเรื่องการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพรรคไทยรักไทย ได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ดำเนินการตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร และประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๓๗ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ แล้ว แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่า อาจมีปัญหากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน จึงได้สอบถามปัญหาว่าจะเปิดรับสมัครใหม่ได้หรือไม่ ซึ่งเป็นกรณีมีความสงสัยโดยที่ยังไม่ได้มีปัญหากเกิดขึ้น ตามปัญหาเป็นการปรึกษาหารือ

ยังไม่ได้มีปัญหาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงไม่รับคำร้องของผู้ร้อง
ข้อนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยคู่กัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงไม่รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๑ ข้อ ๒
และข้อ ๓ ไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ